

Utbildningsinspektion i Stenbackaskolan Grundskola årskurs 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stenbackaskolan den 4–6 april 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Stenbackaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Stenbackaskolan intervjuades skolledning, lärare och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i skolåren 7–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Stenbackaskolan	Antal barn/elever
Grundskola	370
Särskola (integrerade)	2

Övergripande beskrivning

Stenbackaskolan ligger i Asarumsområdet och är byggd 1965. Skolan har aldrig renoverats och upplevs som något sliten. Enligt kommunens plan skall renovering ske om ett till två år. Skolan består av fyra byggnader. Huvudbyggnaden är ett suterränghus där de flesta undervisningslokalerna finns. Dessutom finns matsal och aula i en byggnad, salar för hem- och konsumentkunskap, slöjd och teknik samt lokaler för en särskild undervisningsgrupp i annan byggnad. Slutligen finns det en sporthall i en separat byggnad.

Skolan är en 7–9 skola med tre vertikala arbetslag med drygt 100 elever och 10–15 lärare i varje arbetslag. Stenbackaskolans elever kommer huvudsakligen från de närbelägna F–6 skolorna Klockebacken och Korpadal. Andelen elever med invandrabakgrund är låg.

Skolan har också tre särskilda undervisningsgrupper varav två har elever som kommer från hela kommunen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Stenbackaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Stenbackaskolan upplevs som lugn och trygg. Skolan präglas av respekt mellan lärare och elever. I stort sett alla lärarna är behöriga. Skolan har de senaste åren haft många rektorsbyten vilket kan vara en anledning att strukturella problem föreligger. Trots detta visar skolans personal prov på ödmjukhet och engagemang och är inte rädda för att pröva nya pedagogiska infallsvinklar. Det är dock viktigt skolan skapar en gemensam pedagogisk och organisatorisk plattform så att elevernas utbildningssituation blir tydligare och att skolans mål och metoder klargörs.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans arbetsplan bör förtydligas så att den blir ett styrande verktyg för verksamheten.
- Elevers inflytande över innehåll och arbetsformer bör utvecklas.
- Elevers och föräldrars delaktighet beträffande arbetet med arbetsplan och kvalitetsredovisning bör förbättras.

- Kompetensutveckling för skolans personal, exempelvis genom att kompetensutvecklingsplaner bör upprättas.
- Arbetet med en likvärdig betygssättning och bedömning bör utvecklas.
- Elevernas förståelse av målen för utbildningen bör öka.
- Den stora skillnaden i resultat mellan behörighetsgivande ämnen och icke behörighetsgivande ämnen bör analyseras.
- Arbetet med individuella utvecklingsplaner bör intensifieras.
- Elevens val bör tydliggöras för såväl elever som personal.
- Det pedagogiska utvecklingsarbetet behöver utvecklas.
- Det finns ingen kunskap om studiehandledning på modersmålet. Skolan vet därför inte om alla elever som har behov av detta stöd får det.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Utvecklingssamtal genomförs inte för alla elever i skolår 9 (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

På Stenbackaskolan upplever eleverna och personalen miljön som trygg och trivsamt. En allvarlig kränkning förekom i höstas vars hantering föranledde kritik från Skolverket (dnr. 51-2006:248). Men det är likväl inspektörernas bedömning att skolan trots denna händelse är en trygg och trivsamt skolenhet. Elevernas inflytande är tillfredsställande även om det varierar och att arbetet med inflytandefrågor kan förbättras (se avsnitt 2, arbetet i skolan).

Skolan har gjort lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna och eleverna vet att dessa finns på skolans hemsida. En del elever har också pratat med lärarna om mål och betygskriterier i början på läsåret. Eleverna ger dock en samstämmig bild av att det är svårt att förstå vad målen innebär i praktiken. Inspektörerna bedömer att arbetet med att konkretisera kursplanemålen för eleverna kan förbättras.

Tabell 1: Resultat nationella ämnesprov skolår 9, 2005

Svenska	Totala antalet elever/andelen som gjorde provet	G	VG	MVG	Ej nått målen
<i>Svenska totalt</i>	<i>121/120</i>	45 %	43 %	6 %	6 %
Läsförståelse	121/120	39 %	38 %	12 %	12 %
Muntlig kommunikation	121/120	48 %	44 %	5 %	3 %
Skriftlig produktion	121/120	54 %	30 %	10 %	6 %
<i>Matematik</i>	<i>124/120</i>	55 %	23 %	7 %	16 %
<i>Engelska totalt</i>	<i>124/121</i>	43 %	44 %	11 %	2 %
Muntlig kommunikation	124/120	63 %	23 %	12 %	3 %
Receptiv förståelse	124/93	19 %	58 %	19 %	3 %
Skriftlig produktion	124/122	63 %	25 %	6 %	6 %

De flesta elever nådde målen i de nationella ämnesproven 2005. Matematikresultatet var dock inte tillfredsställande där 16 procent av eleverna inte nådde målen. Enligt lärarintervjuerna arbetade skolan intensivt med olika åtgärder för att hjälpa dessa elever att nå godkänt vårterminen 2005.

Behörigheten till nationella program i gymnasiet var god enligt skolans statistik. 96 procent av eleverna blev behöriga jämfört med genomsnittet i riket som var 89,2 procent. En anmärkningsvärt hög siffra eftersom meritvärdet var 200,4 vilket var sex enheter lägre än rikets. Andelen elever som nått målen i alla ämnen var också lägre än rikets medeltal, 71 procent mot 75,5 procent. I SALSA¹ är skolans resultat sex procentenheter under förväntat värde, vilket i sig också är anmärkningsvärt när så många elever är behöriga till gymnasieskolans nationella program. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera varför det är så stor skillnad i resultat mellan behörighetsgivande ämnen och icke behörighetsgivande ämnen.

Sammanfattning

Eleverna trivs och känner sig trygga. Arbetet med att konkretisera kursplanemålen för eleverna bör förbättras. Skolan bör också noga analysera den stora skillnaden i resultat mellan behörighetsgivande ämnen och icke behörighetsgivande ämnen.

¹ Det modellberäknade värdet i SALSA tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelningen pojkar/flickor i kommuner och skolor.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

En lokal arbetsplan skall enligt förarbetena till läroplanen ha en bärande funktion i skolan och vara ett aktivt styrinstrument för verksamheten. I den lokala arbetsplanen skall personal och representanter för elever och föräldrar omvandla de nationellt fastställda målen till verksamhetsmål för skolan. Ansvar för upprättandet och utvärderingen av arbetsplanen har rektorn. Stenbackaskolans arbetsplan kan inte, enligt inspektörernas bedömning, anses vara ett aktivt styrinstrument för hur verksamheten organiseras och på vilka grunder detta sker. Nuvarande utformning är mera en utvecklingsplan där prioriteringar för det kommande året lyfts fram. Detta är i och för sig bra ur ett utvecklingsperspektiv men arbetsplanen ger inte den vägledning och styrning i stort som en arbetsplan är tänkt att göra. Det saknas till exempel uppgifter om värdegrundsfrågor, elevinflytande, elevens val, skolans profil, visioner och övergripande mål. Skolans arbetsplan bör därför förtydligas så att den blir ett styrande verktyg för verksamheten.

Från och med den 1 april 2006 skall varje verksamhet ha en likabehandlingsplan (Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, SFS 2006:67). Planen skall syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall årligen följas upp och ses över. Vid inspektionsbesöket hade Stenbackaskolan en handlingsplan mot kränkande behandling i enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94). Denna plan behandlade dock inte kränkningar mellan vuxen och elev, vilket bör vara en del av skolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling enligt Lpo 94. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete och att detta också kommer till uttryck i den nya likabehandlingsplanen.

Eleverna skall ha inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer i takt med stigande ålder och mognad. Elever och föräldrar skall också vara involverade i arbetet med arbetsplan och kvalitetsredovisning. Klassråd, elevråd och andra formella råd fungerar tillfredsställande på skolan. Även om resultatet av elevers inflytande över innehåll och arbetsformer generellt är godtagbart ger ändå intervjuerna vid hand att variationen är stor mellan olika lärare och de olika arbetslagen. Föräldrar och elever är överlag nöjda med information och föräldramöten men har inte varit delaktiga och känner inte till arbetsplan och kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att elevers inflytande och föräldrars delaktighet i dessa delar kan förbättras.

Som tidigare noterats är det många elever som slutar skolan utan fullständiga betyg. Nästan var tredje elev saknar betyg i alla ämnen men så gott som alla

elever blir behöriga till gymnasiets nationella program (96 procent). Vid intervjuerna framkommer att eleverna känner till målen i de olika kursplanerna men har svårt att förstå vad de betyder i praktiken. Det framkommer också att analyser och diskussioner kring de olika betygsgränserna inte förekommer i någon nämnvärd omfattning. Det finns inte heller några fortlöpande diskussioner med andra skolor i kommunen som har betygssättning. Emellertid har fortbildning skett där "en röd tråd" genom grundskolan diskuterats. Inspektörerna bedömer att arbetet med en likvärdig bedömning och betygssättning bör förbättras.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. I samband med utvecklingssamtalet skall en individuell utvecklingsplan upprättas för eleven. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid intervjuerna framkommer att underlaget inför utvecklingssamtal förbättrats de senaste åren och att eleverna i stort får en beskrivning av vad de kan i de olika ämnena. Någon individuell utvecklingsplan har emellertid ännu inte arbetats fram utifrån ovanstående direktiv. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Inspektörerna vill därför framhålla vikten av att skolan upprättar dessa planer. Inspektörerna vill också poängtera att

utvecklingssamtal inte skall vara frivilliga på vårterminen i skolår 9, vilket det för närvarande är på Stenbackaskolan.

Skolan har de senaste åren haft många rektorsbyten vilket, enligt intervjuerna, kan vara en anledning till att strukturella problem föreligger. Trots detta visar skolans personal prov på ödmjukhet och engagemang och är inte rädda för att pröva nya pedagogiska infallsvinklar.

Rektorn har arbetat på skolan sedan 2005 och har pedagogisk utbildning. Rektorn har också lång erfarenhet från skolledaruppdrag i olika kommuner. Enligt rektorn har skolan ett gediget arbete framför sig med att "samla ihop alla lösa trådar" och skapa en tydligare pedagogisk och organisatorisk plattform. Skolan har tre arbetslag med en arbetslagsledare i varje. En av lärarna har också del av sin tjänst som biträdande rektor. Det är inspektörernas bedömning att skolans viktigaste arbete framöver är att skapa utrymme för pedagogiska diskussioner så att det pedagogiska utvecklingsarbetet och strukturskapandet går hand i hand. Därmed blir elevernas utbildningssituation tydligare och skolans mål och metoder klargörs.

Bristen på struktur får också till följd att skolan och skolledningen saknar kännedom om det tagits beslut om elevers placering i särskild undervisningsgrupp, om det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet och om det finns åtgärdsprogram för alla elever som behöver det. Inspektörerna förutsätter att dessa brister snarast åtgärdas.

Skolans kvalitetsredovisning är bra där mål, resultat, analyser och åtgärder tydligt framgår.

Vid intervjuerna framkommer att skolan har god kunskap om vilka elever som behöver stöd och det finns specialpedagogisk kompetens på skolan. De tre specialpedagogerna arbetar i var sitt arbetslag hel- eller del av tjänst. Även om

det inte framkom annat än att elever får det stöd de behöver vill inspektörerna ändå poängtera att skolan måste analysera organisationen av specialpedagogiska resurser för att försäkra sig om att den specialpedagogiska kompetensen används där den bäst behövs.

Sammanfattning

Skolans arbetsplan bör förtydligas så att den blir ett tydligt styrinstrument för verksamheten. Elevers inflytande över innehåll och arbetsformer och elevers och föräldrars delaktighet beträffande arbetet med arbetsplan och kvalitetsredovisning kan också förbättras. Arbetet med en likvärdig betygssättning och bedömning bör struktureras bättre. Individuella utvecklingsplaner skall snarast färdigställas.

Det pedagogiska utvecklingsarbetet bör intensifieras och sammanlänkas med ett strukturellt förändringsarbete. Skolan saknar kännedom om det tagits beslut om elevers placering i särskild undervisningsgrupp, om det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet och om det finns åtgärdsprogram för alla elever som behöver det. Detta skall snarast åtgärdas liksom att utvecklingssamtal skall genomföras för alla elever varje termin. Skolans kvalitetsredovisning är bra och en god grund för det framtida kvalitetsarbetet.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Elevers val skall vara ett aktivt val av eleverna för att bredda eller/och fördjupa sin kompetens inom ett ämne/ämneseområde. Det skall finnas ett allsidigt urval av ämnen. På Stenbackaskolan anordnas elevers val en gång i månaden på skolan som hel- eller halvdagsaktivitet. Eleverna får i huvudsak välja mellan praktisk-estetiska inslag. Skolan har också så kallad A-tid som är en tid avsatt varje vecka där eleverna själv har en valmöjlighet att arbeta med fördjupningar, arbeta extra med förberedelser inför redovisning eller liknande. Enligt inspektörernas bedömning får eleverna möjligheter att göra aktiva val ur ett allsidigt urval av ämnen när dessa två undervisningssituationer vägs samman. Det är emellertid av vikt att skolan klargör både för eleverna och för personalen vad, när och varför man har de olika momenten. Friluftsdagar och bestämda tematiska studier bestämmer skolan och då är det att betrakta som skolans val eller ett inslag i undervisningen i idrott och hälsa. När eleverna själva gör aktiva val är det följaktligen elevers val.

Lärarna menar att viss kompetensutveckling förekommer men att det har varit sporadiskt och osammanhängande i vissa delar. Ett av skälen anses vara bristen på kontinuitet på rektorsposten. Någon enskild plan för kompetensutveckling eller en tydlig skolstrategi för sammanhållen kompetensutveckling saknas. Inspektörerna bedömer att kompetensutvecklingen kan förbättras exempelvis genom att skapa en generell kompetensutvecklingsplan för skolan och individuella kompetensutvecklingsplaner för varje medarbetare.

Lokalerna är i behov av viss renovering och verksamhetsanpassning. Det finns exempelvis få grupprum. Skolgården består mestadels av asfalterade ytor men skolan är naturskönt belägen med kuperad mark och skog precis intill.

Sammanfattning

Elevers val bör förtydligas och konkretiseras. Kompetensutvecklingen för personalen bör också förbättras.

Datum	Ort
2006-12-07	Lund

Mats Lundqvist

Ebba Svartz